

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), a u vezi sa članom 17. Zakona o budžetima u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14-isp., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18 i 11/19), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 7. sjednici, održanoj dana 29.05.2019. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Donose se Smjernice ekonomske i fiskalne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2020. – 2022. godine i čine sastavni dio ovog zaključka.

II.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02- 15-2212 /19
Datum, 29.05.2019. godine
Zenica

DOSTAVLJENO:

- ☒ Ministarstvo finansija,
- ☐ Svim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave,
- 1x a/a.

**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON**

**SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE
ZA PERIOD 2020. – 2022. GODINE**

Zenica, maj 2019. godine

DIO PRVI - UVOD

Jedan od koraka u procesu pripreme Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu, a u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj: 102/13, 9/14-isp., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18 i 11/19), predstavlja dokument Smjernice ekonomske i fiskalne politike, koji sadrži preliminarnu projekciju prihoda i rashoda za pripremu Budžeta fiskalne 2020. godine.

Ovaj dokument ima za cilj da poboljša koordinaciju između Vlade Zeničko-dobojskog kantona, općina, grada i izvanbudžetskih fondova, na pripremi Budžeta za 2020. godinu, kao i da osigura okvir planiranja rashoda.

Smjernice pokrivaju slijedeće oblasti:

- makroekonomske pretpostavke i prognoze,
- politike prihoda,
- politike rashoda.

Dokumentacionu osnovu za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2020. – 2022. godine predstavljaju Makroekonomske projekcije za 2020. - 2022. godinu, koje je izradila Direkcija za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine i preliminarne projekcije prihoda dostavljene od strane Federalnog ministarstva finansija.

DIO DRUGI – MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

POGLAVLJE I. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Makroekonomski pokazatelji na nivou Bosne i Hercegovine dati su u slijedećem pregledu:

Tabela 1. Makroekonomski pokazatelji za period 2020.-2022. godine

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nominalni BDP u mil. KM	32.510	34.034	35.507	37.107	39.036	41.098
Nominalni rast u %	4,8	4,7	4,3	4,5	5,2	5,3
BDP deflator (prethodna godina = 100)	101,3	101,4	101,2	100,8	101,3	101,3
Realni BDP u mil. KM (prethodna godina = 100)	32.092	33.578	35.090	36.804	38.535	40.581
Realni rast u %	3,4	3,3	3,1	3,7	3,8	4,0
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	1,3	1,4	1,3	1,4	1,5	1,7
Potrošnja u mil. KM	31.036	31.921	32.809	33.782	34.827	36.076
Realni rast u %	1,6	1,5	1,3	1,6	1,7	1,8
Vladina potrošnja u mil. KM	6.369	6.497	6.614	6.753	6.874	7.080
Realni rast u %	1,5	0,8	0,3	0,6	0,3	0,5
Privatna potrošnja u mil. KM	24.667	25.425	26.195	27.030	27.953	28.996
Realni rast u %	1,6	1,7	1,6	1,8	2	2,1
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil. KM	5.653	6.251	6.715	7.378	8.108	8.952
Realni rast u %	5,8	10,3	7	9,3	9,7	8,8
Vladine investicije u mil. KM	728	932	1.035	1.283	1.501	1.711
Realni rast u %	1,4	26,5	9,4	22,2	15,3	11,2
Privatne investicije u mil. KM	4.924	5.318	5.680	6.095	6.607	7.241
Realni rast u %	6,4	7,9	6,6	7	8,5	8,3
Uvoz u mil. KM	17.701	19.091	20.036	21.491	23.055	24.931
Nominalni rast u %	13,3	7,9	5	7,3	7,3	8,1
Realni rast u %	7,9	6,3	2,9	4,7	5,1	4,6
Izvoz u mil. KM	12.575	13.976	14.955	16.362	17.941	19.712
Nominalni rast u %	18,4	11,1	7	9,4	9,6	9,9
Realni rast u %	12,2	8,9	4,9	7,2	6,7	6,6
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	15,8	16,9	17,8	18,7	20	20,9
Bilans tekućeg računa u mil. KM	-1.473	-1.488	-1.451	-1.498	-1.512	-1.657
Rast u %	5,1	1	-2,5	3,2	1	9,6
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-4,5	-4,4	-4,1	-4,0	-3,9	-4,0

Izvor podataka: Direkcija za ekonomsko planiranje, mart 2019. godine

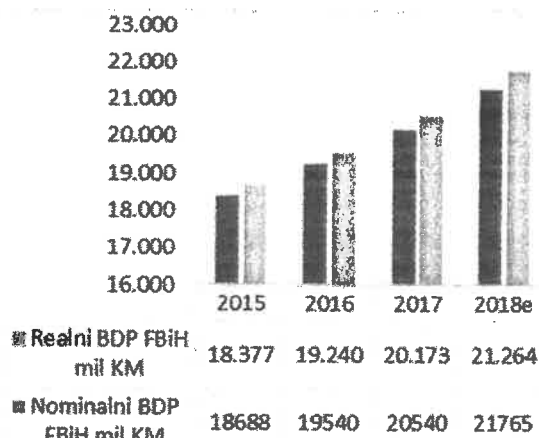
U ovome poglavlju su prikazana makroekonomska kretanja u prethodne dvije godine, te projekcije za tekuću godinu i naredni srednjoročni period, kao i glavni makroekonomski rizici koji bi potencijalno mogli ugroziti projicirani makroekonomski scenarij.

Makroekonomski pokazatelji u periodu 2020. - 2022. godina izrađeni su na osnovu svih dostupnih i zvaničnih informacija koje objavljuju relevantne institucije u BiH i Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i na osnovu drugih dostupnih materijala, uvažavajući pri tome međunarodne faktore koji utiču na ekonomski razvoj Federacije Bosne i Hercegovine.

Bosna i Hercegovina je, prema prvim procjenama¹, u 2018. godini ostvarila rast od 3,3% u odnosu na 2017. godinu, potaknut jačanjem domaće tražnje i povoljnim kretanjima u međunarodnom ekonomskom okruženju.² Najznačajniji rast je, kao i u prethodnom periodu, ostvaren u domenu privatne potrošnje i investicija, dok je doprinos neto izvoza bio neutralan. Pri ovoj procjeni je važno uzeti u obzir usporavanje ekonomskih kretanja u zemljama EU u drugoj polovini 2018. godine, koja će se sa sigurnošću odraziti i na ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini. Naime, posljednji podaci Eurostat-a za 2018. godinu ukazuju na usporavanje rasta za četvrti kvartal 2018. godine u odnosu na isti kvartal prethodne godine (1,4%³), dok je istovremeno došlo i do usporavanja rasta u glavnim trgovinskim partnerima Bosne i Hercegovine, Njemačkoj i Italiji (rast u posljednjem kvartalu 2018. godine je iznosio 0,6%, odnosno 0,0%).⁴

Prema preliminarim procjenama, a na osnovu objavljenih saopštenja Federalnog zavoda za statistiku za četiri kvartala 2018. godine⁵, BDP Federacije Bosne i Hercegovine je u 2018. godini iznosio 21,2 mlrd. KM i realno je veći za 3,5% u odnosu na 2017. godinu. Grafikoni u nastavku prikazuju apsolutne iznose nominalnog i realnog BDP-a FBiH i stope rasta istih za prethodni trogodišnji period, kao i procijenjene stope rasta BDP-a FBiH za 2018. godinu.

Grafikoni 1. i 2. BDP Federacije BiH za period 2015-2017. godina (zvanični podaci) i procjena BDP-a FBiH za 2018. godinu (iznosi i stope rasta)

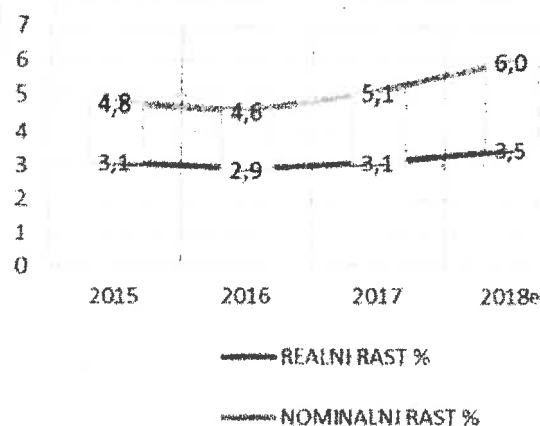
¹ U toku izrade Smjernica dostupni su podaci za prva tri kvartala 2018. godine (BHAS) i procjene za četvrti kvartal 2018. godine (DEP)

² DEP: DOB-Makroekonomske projekcije 2020-2022, mart 2019. godine

³ Eurostat, „GDP main aggregates and employment estimates for IV quarter 2018“, no.42/19, mart 2019. godine

⁴ DEP: DOB-Makroekonomske projekcije 2020-2022, mart 2019. godine

⁵ Kvartalni rast BDP-a FBiH u 2018. godini iznosio je 3,9%, 3,4%, 3,3% i 3,6%, respektivno

U Bosni i Hercegovini se u 2019. godini očekuje nastavak trenda ekonomskog rasta, iako bi stopa rasta bila neznatno niža nego u 2018. godini, imajući u vidu usporavanje ekonomskog rasta u Evropskoj uniji. Tako se u 2019. godini očekuje rast od 3,1%⁶, potaknut rastom potrošnje (javne i privatne), te investicija. Odabrani makroekonomski pokazatelji Bosne i Hercegovine za naredni srednjoročni period nalaze se u tabeli 2.

Tabela 2. Projekcije makroekonomskih pokazatelja BiH (2019-2022.), u %

Indikator	2019	2020	2021	2022
Bruto domaći proizvod (realni rast)	3,1	3,7	3,8	4,0
Indeks industrijske proizvodnje	2,3	4,3	4,7	5,0
Izvoz roba	4,9	7,2	6,7	6,6
Uvoz roba	2,9	4,7	5,1	4,6
Stope nezaposlenosti	33,0	31,5	30,0	29,0
Stope rasta broja zaposlenih lica	2,8	2,9	3,0	3,1
Indeks potrošačkih cijena	1,3	1,4	1,5	1,7

Pod pretpostavkom povoljnog eksternog okruženja i implementacije strukturnih reformi u zemlji, sa glavnim osloncem u domaćoj tražnji, u Bosni i Hercegovini se u periodu od 2020- 2022. godine očekuje rast BDP-a po stopama od 3,7%, 3,8%, te 4,0%, respektivno.

U 2019. godini se, usljed slabljenja izvozne tražnje, odnosno smanjene ekonomske aktivnosti u okruženju, očekuje usporavanje izvoznog i uvoznog rasta, s tim da će ovakvo usporavanje biti izraženije na uvoznoj strani, što će u konačnici rezultirati blagim smanjenjem vanjskotrgovinskog deficita, odnosno pozitivnim doprinosom ekonomskom rastu.

Projekcije nominalnog i realnog BDP-a FBiH, sa pripadajućim stopama rasta i očekivane inflacije prikazane su u tabeli 3.

⁶ DEP: DOB-Makroekonomske projekcije 2020-2022., mart 2019. godine

Tabela 3. BDP-a FBiH za 2017. godinu, procjena za 2018. godinu i projekcije za period 2019-2022. godina

Indikator	Zvanični podaci	Procjena	PROJEKCIJE			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nominalni BDP u mil.KM	20.540	21.765	22.744	23.790	24.979	26.279
Nominalni rast u %	5,1	6,0	4,5	4,6	5,0	5,2
Realni BDP u mil.KM	20.173	21.264	22.561	23.599	24.731	26.017
Realni rast u %	3,2	3,5	3,7	3,8	4,0	4,2
Inflacija %	1,8	2,4	0,8	0,8	1,0	1,0

U periodu od 2019-2022. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine se očekuje rast BDP-a po stopama od 3,7%, 3,8%, 4,0% i 4,2%. Uprkos projiciranom usporenom rastu u Evropskoj uniji (projicirani rast za EU28 je revidiran sa 1,9% na 1,5%⁷), u Federaciji Bosne i Hercegovine se u 2019. godini očekuje nastavak ekonomskog rasta, po nešto sporijoj stopi u odnosu na prethodni period, u iznosu od 3,7%. Očekivani rast će najznačajnije uporište imati u očekivanom porastu privatne i javne potrošnje, usljed višegodišnje provedbe politike fiskalne konsolidacije, te porastu ukupnih (privatnih i javnih) investicija.

Očekuje se da će glavni oslonac projiciranog rasta u srednjoročnom periodu biti domaća tražnja. Povećanje ukupne ekonomske aktivnosti, uz očekivano povećanje industrijske proizvodnje, građevinarstva, a s tim u vezi i broja zaposlenih i prihoda od izvoza, trebalo bi rezultirati povećanjem raspoloživog dohotka građana, te u konačnici i povećanjem privatne potrošnje. Na nivou zemlje, prosječni rast privatne potrošnje u periodu od 2020-2022. godine očekuje se po stopama od 1,8%, 2,0% i 2,1%⁸.

Uz navedeno, nastavak provedbe politike fiskalne konsolidacije će imati za cilj smanjenje javne potrošnje u odnosu na BDP, kroz ograničavanje rasta tekuće potrošnje i tekućih transfera, uvažavajući zakonski predviđen rast istih, te bi se eventualno ostvarene uštede, odnosno fiskalni prostor usmjerio na kapitalne investicije, čijim bi se rastom u konačnici ostvario i veći sveukupni ekonomski rast. Dakle, u narednom srednjoročnom periodu se u Federaciji Bosne i Hercegovine očekuje značajniji doprinos javnih investicija rastu BDP-a, prvenstveno kroz planiranu izgradnju putne i energetske infrastrukture.

Uz izvjesno sticanje statusa Bosne i Hercegovine kao kandidata za članstvo u EU, te kontinuirane procese unapređenja poslovnog okruženja i provedbu ostalih sveobuhvatnih strukturnih reformskih mjera, izvjestan je i veći priliv domaćih i stranih investicija. Takođe, uz pretpostavku provedbe pomenutih reformi u smislu poboljšanja konkurentnosti, u narednom srednjoročnom periodu se može očekivati i porast vanjskotrgovinske razmjene, odnosno postepeno smanjenje vanjskotrgovinskog deficita Federacije Bosne i Hercegovine.

A. Industrijska proizvodnja, uvoz-izvoz, inflacija

Indeks obima industrijske proizvodnje smanjen je na 0,8% u 2018. godini, sa 3,8% u 2017.godini⁹. Najveće učešće u kretanju industrijske proizvodnje ima oblast Proizvodnje/snadbijevanja električnom energijom i plinom, koja bilježi rast u 2018. godini, zatim oblasti koje su zabilježile pad i to: Vađenje ruda i kamena, te Prerađivačka industrija, ponajviše usljed smanjene proizvodnje hemikalija, baznih metala, duhanskih, prehrambenih i tekstilnih proizvoda.

⁷ DGEFIN, European economic forecast, Winter Interim, februar 2019.

⁸ DEP: DOB-Makroekonomske projekcije 2020-2022, mart 2019. godine

⁹ Federalni zavod za statistiku

Obim robne razmjene u 2018. godini dodatno je povećan u odnosu na 2017. godinu, kada su stope rasta izvoza i uvoza bilježile dvocifrene iznose. Pokrivenost uvoza izvozom u 2018. godini iznosila je 59,6%, dok je u 2017. godini iznosila 58,3%.

U strukturi izvoza Federacije Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, prema klasifikaciji namjene proizvoda, najveći dio odnosi se na izvoz goriva i maziva, industrijskih materijala, kapitalnih proizvoda, transportnih sredstava, te proizvoda za široku potrošnju.

Najznačajniji vanjskotrgovinski partner Federacije Bosne i Hercegovine je Evropska unija. Najveći izvozni partneri su: Njemačka, Hrvatska, Italija i Srbija dok se, s druge strane, i najveći dio uvoza odnosi na ove zemlje, te na Kinu i Tursku.

Inflacija mjerena ideksom potrošačkih cijena u Federaciji Bosne i Hercegovine je u 2017. godini iznosila 1,7%, te 1,6% u 2018. godini¹⁰. Trend blagog porasta cijena potaknut je rastom cijena u segmentima prevoza, alkoholnih/bezalkoholnih pića i duhana, stanovanja, električne energije, plina, vode i ostalih energenata. Rast cijena u ovim odjeljcima posljedica je porasta cijene sirove nafte na svjetskom tržištu, kao i nastavak harmonizacije akcizne politike u BiH sa politikom akciza na cigarete u Evropskoj uniji.

Obzirom na očekivanja nižih cijena sirove nafte, pretpostavljena inflacija u EU u 2019. godini bi mogla biti nešto niža u odnosu na 2018. godinu¹¹ i iznositi 1,6%.¹² U Bosni i Hercegovini se, na osnovu posljednjih raspoloživih podataka u 2019. godini može očekivati inflacija od 1,3%, dok se u periodu 2020- 2022. godina očekuje kretanje iste po stopama 1,4%-1,7%. Kretanje inflacije će, kao i u prethodnom periodu, prvenstveno biti određeno kretanjem cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, cijena hrane i alkoholnih/bezalkoholnih pića, cijena komunalija u manjem obimu, te periodom provedbe akcizne politike na cigarete.

Naredni srednjoročni period se, u smislu očekivanog kretanja ukupnog nivoa cijena u Bosne i Hercegovine može okarakterisati kao period niske i stabilne inflacije, sa projiciranim stopama iste od 0,8% u 2019. godini do 1,0% u 2022. godini¹³. Ovakvo kretanje cijena će u najvećoj mjeri biti određeno kretanjem cijena na svjetskom tržištu energenata, te domaćim faktorima kao što su cijene hrane, alkoholnih/bezalkoholnih pića, energenata, kao i potencijalnog nastavka provedbe harmonizacije akcizne politike na cigarete i duhan u skladu sa EU legislativom.

Industrijski promet u Federaciji Bosne i Hercegovine u januaru 2019. godine bio je manji za 5,0% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, dok je u februaru zabilježio rast po stopi od 9,5%.¹⁴

Federacija Bosne i Hercegovine je za februar 2019. ostvarila izvoz u ukupnoj vrijednosti 610,7 hiljada KM, što je 7,5% više u odnosu na januar 2019., odnosno za 1,9% više u odnosu na februar prethodne godine. U istom mjesecu ostvaren je uvoz u vrijednosti 1,01 mlrd. KM, što je za 16,4% više u odnosu na januar 2019., odnosno za 14,1% više u odnosu na februar prethodne godine. U periodu januar-februar 2019. izvoz je prosječno rastao svaki mjesec za 7,5%, a uvoz je prosječno rastao za 16,4%. Procenat pokrivenosti uvoza izvozom je 55,6% što je za 4,6% manje u odnosu na januar 2019. godine, kada je pokrivenost iznosila 60,2%. Trgovinski deficit Federacije Bosne i Hercegovine za februar 2019. iznosi 487,8 hiljada KM. Najveća vrijednost izvoza i uvoza ostvarena je u području prerađivačke industrije.¹⁵

Očekuje se usporen rast industrijske proizvodnje u 2019. godini po stopi od 2,3%, usljed smanjene proizvodnje u okviru rudarstva, prerađivačke proizvodnje, te smanjenja proizvodnje u hidroelektranama, dok se u narednom srednjoročnom periodu predviđa

¹⁰ Federalni zavod za statistiku

¹¹ Inflacija EU u 2018. godini iznosila je 1,9%

¹² Projekcije EUROSTAT-a, ECB-a i EK

¹³ Inflacija mjerena korištenjem BDP deflatora

¹⁴ FZS, Saopštenje: Index prometa industrije za februar 2019 (prvi rezultati), br.9.1.2. od 02.4.2019. godine

¹⁵ FZS, Saopštenje: Robna razmjena sa inozemstvom, br.16.1.2. od 20.3.2019. godine

osjetniji napredak usljed provedbe reformskih mjera, odnosno povećanja investicionih ulaganja u industrijske kapacitete.

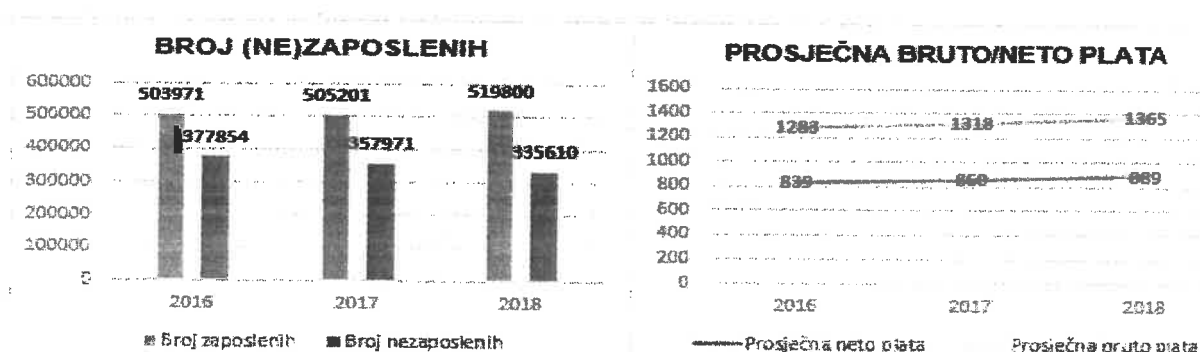
B. Tržište rada

U februaru 2019. godine, ukupan broj zaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosio je 523658. U odnosu na prethodni mjesec broj zaposlenih se smanjio za 0,7%, a broj zaposlenih žena za 1,0%. Broj zaposlenih u pravnim osobama u odnosu na prethodni mjesec se smanjio za 0,8%, a broj zaposlenih žena za 1,1%. Stopa registrovane nezaposlenosti u februaru 2019. iznosila je 38,4%, a za žene 46,1%.¹⁶

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za februar 2019. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 895 KM i nominalno je niža za 3,1%, a realno za 3,4%, u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prethodne godine prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za februar 2019. godine nominalno je viša za 5,0%, a realno za 4,0%. Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za februar 2019. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 1.372 KM i nominalno je niža za 3,5% i realno za 3,7%, u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prethodne godine prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za februar 2019. godine nominalno je viša za 5,1%, a realno za 4,0%.¹⁷

Tržište rada FBiH u 2018. godini karakterizira daljnji pad stope nezaposlenosti, odnosno povećanje broja zaposlenih lica, kao i porast prosječnih ličnih primanja u vidu bruto i neto plate.

Osnovni pokazatelji tržišta rada u FBiH prikazani su na sljedećim grafikonima

Najznačajniji doprinos porastu broja zaposlenih lica bio je u oblastima industrije i trgovine, te, usljed porasta broja turističkih posjeta i noćenja, u oblasti hotelijerstva i ugostiteljstva. Registrovana stopa nezaposlenosti Federacije Bosne i Hercegovine u 2016. godini iznosila je 45,2%, dok je ista na kraju 2018. godine iznosila 39,2%.¹⁸

Na tržištu rada u Bosni i Hercegovini se u narednom srednjoročnom periodu očekuje daljnje smanjenje stope nezaposlenosti, odnosno porast broja zaposlenih lica. Projekcije su određene poslovnim ambijentom u Bosni i Hercegovini, odnosno u regiji, uz pretpostavku povećanog obima poslovnih aktivnosti. Uz ovakve uslove, u Bosni i Hercegovini se očekuje i rast prosječne neto plate koja bi se u periodu od 2020 – 2022. godine mogla uvećati za 3,2%-3,4%.¹⁹

¹⁶ FZS, Saopćenje: Zaposleni po područjima KD 2010 za februar 2019 (prvi rezultati), br.8.2.2. od 16.4.2019. godine

¹⁷ FZS, Saopćenje: Prosječna bruto i neto plaća zaposlenih po područjima KD 2010 za februar 2019, br.8.1.2. od 16.4.2019. godine

¹⁸ Federalni zavod za statistiku i Federalni zavod za zapošljavanje

¹⁹ DEP: DOB-Makroekonomske projekcije 2020-2022, mart 2019. godine

POGLAVLJE II. SREDNJOROČNA FISKALNA PROGNOZA

Indirektni porezi

Srednjoročni plan ukupnih javnih prihoda za period 2020 - 2022. godina prati nastavak zabilježenog pozitivnog trenda ostvarenja prihoda i zasniva se na pozitivnim makroekonomskim pretpostavkama.

Konsolidirani plan prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine uključuje plan prihoda Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, kantonalnih budžeta i budžeta jedinica lokalne samouprave, plan poreznih prihoda - doprinosa vanbudžetskih fondova, te plan javnih prihoda ostalih korisnika (upravitelji za ceste, fondovi i sl.).

Od 01.02.2018. godine prihodi po osnovu namjenske putarine za autoceste povećani su sa 0,10 KM/l na 0,25 KM/l. Prikupljanje ovih prihoda vrši se na posebnom podračunu, otvorenom kod Centralne banke Bosne i Hercegovine. S obzirom da još uvijek nije utvrđena metodologija raspodjele između entiteta i Brčko Distrikta, plan raspoloživog dijela za Federaciju Bosne i Hercegovine za ovaj srednjoročni period nije iskazan u okviru ukupne konsolidacije prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Također, potrebno je naglasiti da konsolidacija planiranih prihoda ne odražava cjelokupan plan fiskalnog okvira, s obzirom da nisu obuhvaćeni prihodi javnih preduzeća u Federaciji Bosne i Hercegovine, ukupan dug i primici.

U plan ukupnih prihoda najvećim udjelom ulaze prihodi po osnovu indirektnih poreza. Projekcije ove kategorije prihoda temelje se na srednjoročnom planu ukupnih prihoda od indirektnih poreza na Jedinstvenom računu²⁰, koji u skladu sa svojim nadležnostima priprema Odjeljenje za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje. Iste su zasnovane na projekcijama kretanja makroekonomskih pokazatelja u navedenom periodu, kao i na historijskom trendu naplate ovih prihoda. Plan prihoda po osnovu indirektnih poreza uzima u obzir i efekte primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između Bosne i Hercegovine i EFTA, kao i efekte adaptiranog sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU (SSP), koji je u primjeni od 01.02.2017. godine.

Kako se u skladu sa članom 21. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja („Službeni glasnik BiH“, broj: 44/03) iznos prihoda od indirektnih poreza, koje Federacija Bosne i Hercegovine dobije u raspodjeli sa Jedinstvenog računa, umanjuje za iznos sredstava potrebnih za servisiranje vanjskog duga ovog entiteta, raspoloživi prihodi od indirektnih poreza za korisnike u Federaciji Bosne i Hercegovine će direktno ovisiti i od planiranog nivoa otplate u ovom srednjoročnom periodu.

U plan ukupnih prihoda najvećim udjelom ulaze prihodi po osnovu indirektnih poreza. Projekcije ove kategorije prihoda za Budžet Federacije Bosne i Hercegovine, kantone, jedinice lokalne samouprave i upravitelje cesta temelje se na srednjoročnom planu ukupnih prihoda od indirektnih poreza na Jedinstvenom računu²¹, koji u skladu sa nadležnosti, kako je već gore istaknuto, priprema OMA. Iste su zasnovane na projekcijama kretanja makroekonomskih pokazatelja u navedenom periodu, kao i na historijskom trendu naplate ovih prihoda. Plan prihoda po osnovu indirektnih poreza uzima u obzir i efekte primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između Bosne i Hercegovine i EFTA, kao i efekte adaptiranog sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU (SSP), koji je u primjeni od 01.02.2017. godine.

²⁰ Preuzeto od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje u aprilu 2019. godine.

²¹ Preuzeto od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje u aprilu 2019. godine.

Prihodi od indirektnih poreza, koje Federacija BiH dobije u međuentiteskoj raspodjeli, saglasni su učešću ovog entiteta u prijavljenoj krajnjoj potrošnji, koje je za ovaj srednjoročni period planirano sa oprežnošću, dok su raspoloživi prihodi za budžetsku potrošnju svih korisnika u Federaciji BiH uvjetovani i nivoom planiranih sredstava za otplatu vanjskog duga, koji je planiran znatno niže, ako se uporedi sa izvršenjem u prethodnom periodu.

Ukupni projicirani prihodi od indirektnih poreza, koje bi trebali biti doznačeni Federaciji Bosne i Hercegovine u ovom srednjoročnom periodu, kako je vidljivo iz prednjeg tabelarnog pregleda, u prognoziranom BDP-u Federacije Bosne i Hercegovine uzimaju prosječno učešće od 15,5%.

Prema preliminarnom izvještaju Uprave za indirektno oporezivanje u aprilu 2019. godine neto naplata prihoda od indirektnih poreza je bila veća za 65,3 mil. KM ili za 13,6%. Neto efekti za prva četiri mjeseca 2019. godine iznosili su 156,9 mil KM, što predstavlja rast od 8,4% u odnosu na neto naplatu u istom periodu 2018. godine.

Glavni generator rasta prihoda u prva četiri mjeseca 2019. godine je PDV, kojeg je naplaćeno 86,4 mil. KM više nego 2018. godini, s tim da se očekuju i veći efekti nakon usklađivanja neusklađenih prihoda od cca 34,2 mil. KM. Pozitivni efekti su ostvareni i u naplati akciza na derivate nafte i putarine, te u naplati prihoda od carina. Prihodi od akciza na duhanske prerađevine su u aprilu zabilježili pad od 8,2%, čime je anuliran rast u prvom kvartalu 2019. godine.

Prema projekcijama Odjeljenja za makroekonomsku analizu (u daljem tekstu Odjeljenje) iz oktobra 2018. godine, očekivalo se da će u 2018. godini biti prikupljeno 6.142,6 mil. KM prihoda od indirektnih poreza. Pokazalo se da su projekcije bile relativno oprezne, s obzirom da je naplaćeno 6.220,8 mil. KM ili 78,2 mil. KM više prihoda. Projekcije su premašene na prihodima od PDV-a i akciza na duhan zbog pozitivnih trendova naplate neto PDV-a u posljednjem kvartalu 2018. godine, te promjene strukture tržišta cigareta u korist uvoznih koja je donijela i promjene sheme naplate prihoda od akciza.

Projektovani iznos naplate neto prihoda od indirektnih poreza za 2019. godinu iznosi 6.452,9 mil. KM što je za 3,7% više nego u 2018. godini. Projektovana stopa rasta prihoda je za 1,1 viša od projekcija Odjeljenja iz oktobra prošle godine. Najveći doprinos projektovanom apsolutnom rastu prihoda u 2019. godini od 232,1 mil. KM imaju prihodi od PDV-a (140,4 mil KM). Slijede prihodi od putarina i akciza sa projektovanim rastom od 35,7 i 35,4 mil KM. Projektovani rast prihoda od carina iznosi 15,7 mil KM. Ostatak godišnjeg rasta prihoda se odnosi na ostale i neusklađene prihode na Jedinstvenom računu Uprave za indirektno oporezivanje.

Projektovani iznos prihoda po vrstama za 2019. godinu čini osnovu za izradu projekcija za period 2020-2022. godine. Projektovani rast prihoda od indirektnih poreza iznosi 176,6 mil. KM, 199,1 mil. KM i 223,9 mil. KM za 2020., 2021. i 2022. godinu respektivno.

I u ovom periodu je PDV najveći generator rasta prihoda, s obzirom na njegovo značajno učešće u prihodima od indirektnih poreza i stabilne stope rasta u skladu sa projekcijama rasta privatne potrošnje (DEP).

Projekcije prihoda za period 2019.-2022. godine prikazane su u tabeli 4. Kako bi se osigurala uporedivost projektovanih i naplaćenih prihoda od indirektnih poreza, projekcije prihoda od indirektnih poreza prikazane su na gotovinskoj osnovi u skladu sa izvještajima Uprave za indirektno oporezivanje o naplati po vrstama prihoda.

Tabela 4.

Vrsta prihoda (neto)	u mil. KM					Projektovana stopa rasta			
	Izvršenje	Projekcija							
	2018	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
PDV	3.839,00	3.979,50	4.106,30	4.246,50	4.405,00	3,70%	3,20%	3,40%	3,70%
Akcize	1.444,70	1.480,10	1.495,60	1.517,10	1.539,60	2,50%	1,00%	1,40%	1,50%
Carine	286,6	302,3	324,4	348,1	376,3	5,50%	7,30%	7,30%	8,10%
Putarina	620,7	656,4	668,3	681,6	695,9	5,80%	1,80%	2,00%	2,10%
Ostalo	29,7	34,6	35	35,4	35,8	16,40%	1,10%	1,20%	1,20%
UKUPNO	6.220,80	6.452,90	6.629,60	6.828,70	7.052,60	3,70%	2,70%	3,00%	3,30%
Namjenska putarina *)	-385,9	-410,3	-417,7	-426	-435	6,30%	1,80%	2,00%	2,10%
Sredstva za raspodjelu	5.834,90	6.042,70	6.211,90	6.402,70	6.617,70	3,60%	2,80%	3,10%	3,40%

Direktni porezi

U kategoriji direktnih poreza, prihodi po osnovu poreza na dobit predviđaju prosječan srednjoročni rast od 3,86% i prate makroekonomske pretpostavke za dati period. U komparaciji sa izvršenjima u prethodne tri godine, u kojima je ostvaren prosječni rast od preko 28%, uslovljen efektima novog Zakona o porezu na dobit, predviđa se stabilizacija polazne baze za projiciranje na nivou izvršenja u 2018. godini.

U odnosu na projicirani BDP za period 2020-2022. godina, ovi prihodi uzimaju stabilno učešće od 4%, za svaku godinu.

Prateći makroekonomske pretpostavke, predviđeni porast nivoa zaposlenosti, kao i uvođenje do sada neoporezivih izvora prihoda u sistem oporezivanja, prihodi po osnovu poreza na dohodak planirani su sa prosječnim srednjoročnim rastom od 4,17%, te stabilnim projiciranim učešćem od 2% u prognoziranom kretanju BDP-a.

Iako je, posmatrajući izvršenje u zadnje dvije godine, došlo do značajnog rasta ove kategorije prihoda za oko 11% prosječno, treba imati u vidu da je određeni dio rasta ostvaren i kao rezultat primjene otpisa zatezne kamate na dugovanja javnih prihoda, pa temporalne efekte istoga isključiti prilikom projiciranja redovnih tokova. Iz tog razloga je procjena izvršena na gore navedeni način.

POGLAVLJE III. POLITIKA PRIHODA I RASHODA ZA ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa za 2020. godinu za Zeničko-dobojski kanton očekuje se u iznosu od 221,4 miliona KM (uključujući Kantonalnu direkciju za ceste), što je više u odnosu na 2019. godinu za 4,1%

Projekcije prihoda od poreza na dohodak za 2020. godinu na nivou kantona, uključujući zaostale obaveze po osnovu poreza na plaće iznose 34,5 miliona KM.

Porez na dobit preduzeća, izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija, predstavlja u cjelosti prihod kantona. Uzimajući u obzir sve dostupne indikatore koji se odnose na projicirani rast bruto društvenog proizvoda, može se očekivati da će se, po osnovu poreza na dobit u 2020. godini ostvariti prihod od 37,5 miliona KM.

Ukupni poreski i neporeski prihodi i primici bez kreditnog zaduženja koji bi trebali biti na raspolaganju u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona u 2020. godini, projicirani su u iznosu od 348,2 miliona KM.

U tabeli 5. navedene su projekcije prihoda za Budžet Zeničko-dobojskog kantona za period 2020. - 2022. godine.

Tabela 5. Projicirani ukupni prihodi Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za period 2020.-2022. godine

	Prihodi	Ostvareno	Plan	Projekcija		
		2018	2019	2020	2021	2022
I	POREZI	259,0	264,2	280,7	291,2	306,7
1	Indirektni porezi sa Jedinственог računa	192,1	195,7	207,7	215,0	226,9
2	Porez na dohodak	31,7	32,3	34,5	36,0	37,8
3	Porez na dobit	34,8	36,2	37,5	39,2	41,0
4	Porezi građana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Ostali porezi	0,4	0,0	1,0	1,0	1,0
II	NAKNADE I TAKSE	11,6	12,4	12,9	13,3	13,9
1	Naknade i takse	11,6	12,4	12,9	13,3	13,9
III	NOVČANE KAZNE	6,0	6,2	6,4	7,7	7,9
1	Novčane kazne	6,0	6,1	6,3	6,6	6,8
2	Ostali prihodi	0,0	0,1	0,1	1,1	1,1
IV	OSTALI NEPORESKI PRIHODI (sa namjenskim i vlastitim prihodima)	27,0	42,6	44,1	45,8	47,6
	Ostali neporeski prihodi	27,0	42,6	44,1	45,8	47,6
V	FINANSIRANJE I TRANSFERI	3,7	4,0	4,1	4,3	4,5
1	Transferi	3,7	4,0	4,1	4,3	4,5
2	Finansiranje i privatizacija, prodaja imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
VI	KAPITALNI PRIMICI	9,0	26,8	9,7	0,0	0,0
	UKUPNO (I+II+III+IV+V+VI)	316,3	356,2	357,9	362,3	380,6

Tabela 6. Projicirani ukupni rashodi Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2020.-2022. godine

Rashodi	Ostvareno	Planirano	Projekcije		
	2018	2019	2020	2021	2022
UKUPNO PLAĆE	181,2	196,1	198,0	200,0	206,0
Bruto plaće i doprinosi	157,6	172,3	173,2	175,1	180,0
Naknade troškova zaposlenih	23,6	23,8	24,8	24,9	26,0
MATERIJALNI TROŠKOVI	37,8	39,6	39,6	40,0	45,0

TEKUĆI TRANSFERI	66,9	74,1	76,2	80,3	87,8
Subvencije	6,9	15,6	16,0	16,5	19,0
Transferi pojedincima	42,1	41,3	42,4	44,5	47,0
Transferi drugim nivoima vlasti	13,7	13,3	13,8	14,3	16,0
Ostali tekući transferi	4,2	3,9	4,0	5,0	5,8
Kapitalni grantovi	4,4	2,7	2,8	3,9	5,0
Otplate kamate	2,9	2,8	1,8	1,1	1,1
Nabavka stalnih sredstava	9,2	18,9	10,0	10,4	15,0
Otplata duga	13,4	18,5	18,5	15,6	9,7
Pozajmice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	3,5	11,0	11,0	11,0
UKUPNO	315,8	356,2	357,9	362,3	380,6

POGLAVLJE IV. RIZICI

Realizacija srednjoročnog plana ukupnih prihoda u Federaciji BiH može imati drugačiji ishod ukoliko dođe do značajnijeg usporavanja ekonomskog rasta od procenjenog prilikom izrade plana kretanja makroekonomski pokazatelja.

S obzirom da prihodi po osnovu indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa, kako je već istaknuto, uzimaju najveće učešće u planu poreznih prihoda nivo naplate će između ostalog zavisiti od kvalitetne koordinacije svih korisnika ovih prihoda, institucija Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko Distrikta, s jedne strane i svih korisnika prihoda od indirektnih poreza unutar Federacije BiH, s druge strane, a sa posebnim naglaskom na nastavak prilagođavanja koeficijenata za raspodjelu ovih prihoda korisnicima. Odsustvo stabilnih koeficijenata, promjena nivoa zaduženosti, izmjena poreznih politika, administracija poreznog sistema i sl. predstavljaju značajan rizik po ostvarenje srednjoročnih prognoza prihoda.

S obzirom na osnovne postavke projekcija indirektnih poreza i ukupne ekonomske uslove u Bosni i Hercegovini i u svijetu, ostvarenje projektovanog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2019.-2022. godine je podložno sljedećim rizicima:

- Projekcije prihoda od indirektnih poreza usko su vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine. Svako odstupanje ovih parametara od projektovanih vrijednosti predstavlja rizik za projekcije prihoda;
- Slabiji ekonomski oporavak glavnih izvoznih partnera Bosne i Hercegovine (EU, zemlje CEFTA) povećava nivo rizika za ostvarenje makroekonomskih projekcija, a time i projekcija prihoda od indirektnih poreza u cjelini;
- Jačanje crnog tržišta duhanskih preradevina, uzrokovano bržim rastom poreznog opterećenja cigareta u Bosni i Hercegovini u odnosu na zemlje u okruženju, može ugroziti izvršenje projekcija prihoda od akciza na cigarete;
- Slabljenje regionalne porezne konkurentnosti zbog pogoršanja politike indirektnih poreza u Bosni i Hercegovini u smislu rasta specifične akcize na duhanske preradevine dovešće do smanjenja eksterne potražnje (pogranične, tranzitne, turističke);
- Masovan odliv stanovništva može prouzročiti smanjenje oporezive potrošnje koju su nezaposleni građani koji napuštaju Bosnu i Hercegovinu finansirali dohocima iz sive ekonomije ili iz doznaka iz inostranstva, kao i potrošnje radno-aktivnih osoba koje

napuštaju Bosnu i Hercegovinu, čiji će se dohodak zbog seljenja porodica većinom trošiti izvan Bosne i Hercegovine;

- Pojava eksternih šokova, u vidu rasta cijena nafte i derivata na svjetskom tržištu izvan sadašnjih očekivanja, pogodiće tržište derivata u Bosni i Hercegovini i negativno će se odraziti na potrošnju derivata, a time i na izvršenje projekcija prihoda od akciza na derivate i putarine iz cijene naftnih derivata.

POGLAVLJE V. SMJERNICE

- ✓ Odnos ostvarenja prihoda i rashoda iz kojeg proizilazi otežana likvidnost i budžetski deficit, zahtijevaju kontrolu efikasnosti troškova i njihovo smanjivanje, te stalni dalji angažman kako bi se akumulirani deficit smanjivao. Ovim načelima treba prilagoditi planiranje i treba ih primjenjivati u realizaciji Budžeta;
- ✓ Nastaviti politiku veće efikasnosti budžetskih korisnika u pogledu racionalnog upravljanja resursima;
- ✓ Konstantno provoditi aktivnosti na usklađivanju budžetske potrošnje i ostvarenih prihoda što podrazumijeva:
 - Ograničavanje rasta zapošljavanja;
 - Ograničavanje rasta i veću kontrolu utroška sredstava za materijal i usluge;
 - Restriktivno planiranje i veću kontrola tekućih i kapitalnih transfera;
 - Realno planiranje nabavke stalnih sredstava.
- ✓ Inicirati kod nadležnih institucija provođenje aktivnosti od strane kontrolnih organa na efikasnijoj kontroli i naplati javnih prihoda;
- ✓ Nastaviti aktivnosti na izmjenama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine u cilju pravednije raspodjele javnih prihoda u korist Zeničko-dobojskog kantona;
- ✓ Izvršiti detaljnu analizu propisa, od strane nadležnih ministarstava Zeničko-dobojskog kantona koji zahtijevaju izdvajanja iz budžeta, odrediti se u pogledu prioriteta potrošnje, te pristupiti izmjenama istih u cilju smanjivanja izdvajanja iz budžeta.

Broj: 02-14-212 /19
Datum, 29.05.2019. godine
Z e n i c a

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo finansija,
1x Svim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave,
1x a/a.

